

745. BOCHOLTZ - BANEHEIDE 12,8 km

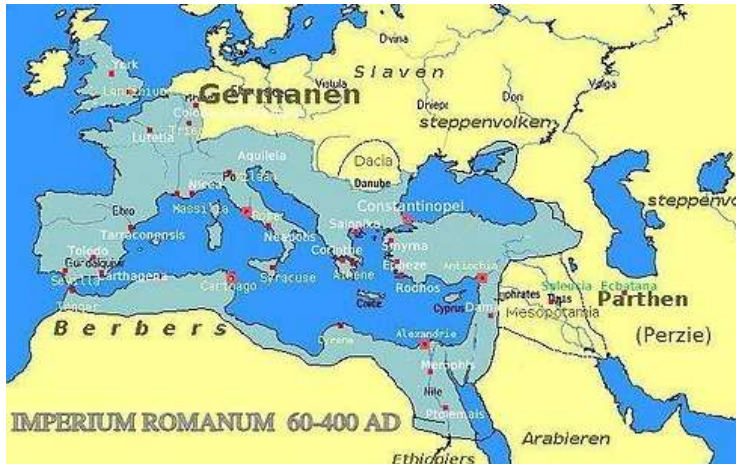
www.wandelgidszuidlimburg.com

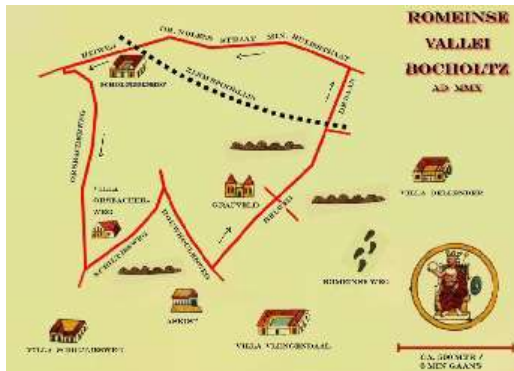
Startpunt: Hoeve Heihof, Baneheide 24 Bocholtz – Baneheide.

GPS afstand	Looptijd	Hoogteverschil	Totaal omhoog
12,81 km	3 uur	59 m	104 m

Deze gemakkelijke grenswandeling loopt door de uitgestrekte Romeinse Vallei van Bocholtz. In dit gebied zijn vele restanten uit de periode van de Romeinse tijd (van 75 vóór tot 200 na Christus) teruggevonden, te weten vier Romeinse villa's, boerderijen met stenen hoofdgebouw, diverse graven, een Romeinse weg en een tumulusgraf (grafheuvel) met een askist. U loopt eerst tussen de velden naar de Buurtschap Vhengendaal. Hier wandelt u over rustige wegen langs de plekken waar een aantal Romeinse opgravingen zijn gedaan. Ook stonden er enkele Romeinse villa's in deze streek. Dan loopt u over Duits grondgebied langs graanvelden en windmolens. De terugweg gaat over een panoramische weg naar Orsbach en dan door het Plattebos omhoog naar Baneheide. Neem zelf proviand mee, na 6km staat een zitbank.

Het Romeinse Rijk (Latijn: *Imperium Romanum*) was van oorsprong een stadstaat op het Italië schiereiland die zich vanaf de zesde eeuw voor Christus begon uit te breiden en uitgroeide tot een rijk dat op zijn hoogtepunt alle landen rond de Middellandse Zee omvatte. Het bereikte zijn grootste omvang onder keizer Trajanus (98 - 117).

Dat deze streek de **Romeinse vallei** heet, is te danken aan de vele restanten uit de Romeinse beschaving die men hier heeft aangetroffen, of het sterke wetenschappelijke vermoeden bestaat, dat er een scala aan restanten nog niet ontdekt is. Zoals vier Romeinse villa's, een grafveld, een Romeinse weg en een zogenaamde askist. Allemaal uit de periode 75 voor Chr. tot 200 na Chr.

Wandelgids Zuid-limburg
www.wandelgidszuidlimburg.com

745. BOCHOLTZ - Baneheide 12,8 km

1. Met uw rug naar de ingang van de hoeve gaat u L. Aan de 3-sprong bij wegwkruis gaat u R (Plateweg). Steek de voorrangsweg RD over en loop de asfaltweg in, gelegen rechts van eethuis Baneheide (geel/zwart/rood). De asfaltweg wordt een brede grindweg.

Romeinse weg

Aan de zuidoostelijke kant van de Helweg, tussen de Villa Vhengendaal en Villa Dellender in, bevindt zich een gedeelte van een Romeinse weg, die in noordelijke richting aansluiting vindt op de Via Belgica. In de Romeinse tijd waren de meeste boerderijen aangesloten op de hoofdwegen door

middel van een verharde weg. Bocholtz ligt het dichtst bij de Romeinse hoofdweg van Aken naar Trier. Deze kruist in Heerlen de Romeinse hoofdweg die van Keulen via Tongeren en Bavay naar de Noordzee liep bij Boulogne-sur-Mer, de eerder genoemde Via Belgica.

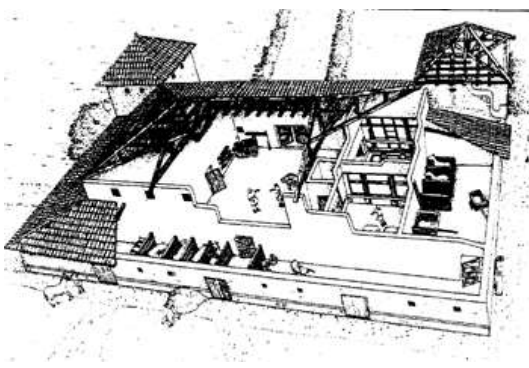
Aan de 3-sprong bij zitbank RD (zwart/rood). Aan de 3-sprong bij woning en wegwkruis gaat u RD (zwart/rood) over de asfaltweg. De asfaltweg wordt weer een grindweg. Aan de ongelijke 4-sprong bij zitbank en veldkruis gaat u L (zwart/rood) de veldweg omhoog. Volg geruime tijd RD de veldweg over het plateau van Bocholtz.

(Voor u ziet u de H. Jacobus de Meerdere kerk (1873) van Bocholtz en kantoorpanden op het grensoverschrijdend bedrijventerrein Avantis. Rechts ziet u de windturbines van EuroWindPark Aachen, waar u straks nog langs loopt).

De veldweg wordt een asfaltweg en u loopt Bocholtz binnen. Aan de 3-sprong voor het plaatsnaambord Bocholtz en picknickbank gaat u R (Orsbacherweg). Deze weg buigt meteen rechts omhoog. Negeer eenrichtingsweg links.

Let op! 20 m verder loopt u bij scheve wilg L (Schiltjensvoetpad/zwart) via het draaihekje het weiland in. Steek dit RD over langs de afrastering. (Rondom heeft u hier mooi uitzicht).

2. Beneden aan de asfaltweg in Bocholtz gaat u R (zwart). Aan de 3-sprong in het buurtschap Vlengendaal gaat u bij verkeersspiegel en bij de hoeve (no.87), gebouwd met Bocholtzer steen, RD (zwart).

Romeinse villa's

in de eerste tot en met derde eeuw na Chr. meerdere Romeinse villa's. Dit zijn grote boerderijen, gekenmerkt door tenminste één gebouw van steen, die graan produceerden voor de Romeinse legioenen en stadsbewoners in de regio. Het stenen hoofdgebouw stond op een erf met andere gebouwen, zoals stallen, werkplaatsen en opslagschuren, die meestal van hout, leem en riet waren gemaakt. Hier zijn tot nu toe vier zulke villa's bekend. Zij hebben de namen gekregen van de straten: Villa Schiltjensweg, Villa Orsbacherweg, Villa Vlengendaal en Villa Dellender. Het is natuurlijk gissen hoe deze villa's in werkelijkheid genoemd werden.

Tumulusgraf

Het Tumulusgraf met de daarin gevonden askist blijkt centraal te liggen binnen een kwadrant van waarschijnlijk vier villa's. Twee villa's worden vermoed op basis van oppervlaktevondsten. De locatie van de Villa Schiltjensweg ligt ongeveer 500 meter ten zuidwesten van het graf. De Villa Orsbacherweg wordt vermoed op 500 meter ten noordwesten van het graf. Beide plekken zijn nog niet geheel onderzocht, maar worden wel aangemerkt als monument van hoge archeologische waarde. De Villa Vlengendaal ligt slechts 300 meter ten oosten van het graf. Er is een vermoeden dat er een verbinding was tussen deze villa en het Tumulusgraf. De Villa Dellender bevindt zich op ongeveer 1250 meter ten noordoosten van het graf en ligt deels op Duits en deels op Nederlands grondgebied. Zeker aan Duitse zijde zijn goed geconserveerde restanten van het hoofdgebouw gevonden. De villa's zijn na onderzoek weer onder de grond bedolven. Onder de grond blijven de resten het best bewaard en kan de landbouwgrond gewoon gebruikt worden.

Waar de smalle weg bij de volgende hoeve, eveneens gebouwd met Bocholtzer steen, links omhoog buigt, heet de weg Rouwkoulerweg.

(Even buiten de bebouwde kom passeert u rechts een infopaal betreffende de askist, die hier is gevonden. De askist als een deel van de vondsten is te zien in de bibliotheek aan de Wilhelminastraat 17 in Bocholtz).

Askist van Bocholtz

In het najaar van 2003 ontdekte boer Hupperetz uit Bocholtz een stenen askist uit de Romeinse tijd. Hij was in de veronderstelling dat zijn ploeg in kalksteen terecht was gekomen. Nadat hij een gat gegraven had, bleek er een zandstenen askist te liggen. Het deksel was door het ploegen deels losgeschoten. De Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek is toen direct begonnen met het blootleggen en opgraven van de askist. Deze bleek in een grafkamer te liggen, die met hout was bekleed en vol lag met grafgiften zoals bronzen kruiken, de inmiddels beroemde bronzen buste balsamarium, een bronzen steelpan, een bronzen olielampje en een glazen zeshoekige fles.

Opmerkelijk was het ijzeren klapstoeltje, dat tegen de kist aanstond. Een bijzonder graf was gevonden! Gezien de vondsten moet het om een man of vrouw van aanzien gaan. Naar alle waarschijnlijkheid een rijke bewoner van de Villa Vlengendaal.

Het is niet helemaal duidelijk hoe het graf er boven de grond heeft uitgezien. Er kan een gedenksteen op hebben gelegen met de beeltenis van de overledene. Waarschijnlijk heeft de askist en grafkamer onder een grafheuvel of tumulus gelegen.

In het Thermenmuseum in Heerlen is zowel de askist als een deel van de vondsten tentoongesteld. Een indrukwekkende lichtpresentatie geeft de vondst en geschiedenis van dit bijzondere en rijke graf weer.

Romeinen geloofden in een leven na de dood. Hun graf was een soort 'huis na de dood'.

Crematie was in die tijd een normale zaak, pas veel later in de Romeinse tijd werden de doden begraven. Crematie en asbegroving gebeurden niet altijd op dezelfde plaats. Was de overledene rijk geweest, dan werd hij of zij langs een heerbaan begraven, zodat iedere voorbijganger het graf kon zien. Gewone mensen werden meestal met een enkel voorwerp (bordje of bekertje) in een kuil begraven, zonder enige vorm van markering.

(Boven passeert u rechts de volgende infopaal waar op 2 juni 2014 het infoplaatje nog niet was op aangebracht. Hier heeft u trouwens rondom prachtig uitzicht).

Aan de 4-sprong bij groot houten wegkruis en zitbank gaat u R. (

Als u hier RD loopt, dan komt beneden voor het straatnaambord Bocholtz bij een infobordje. Via het infobordje komt u meer te weten over o.a. de Romeinse zilverchat Villa Dellender - Butterweiden).

In 1983 is er even buiten deze villa - op Duits grondgebied - door een amateurarcheoloog een zilverchat van 700 zilveren Romeinse munten gevonden. *(Voor meer info zie infobord dat beneden rechts voor het straatnaambord Bocholtz staat).*

Negeer zijwegen en volg de asfaltweg, die bij zitbank links (zwart) omhoog buigt en dan Heiweg heet.

Villa Vlengendaal

De filosofiestudent Adolf Vaessen van Rolduc ontdekte in 1910 de restanten van een Romeinse nederzetting. In de jaren daarna werd de uit de 2e eeuw stammende villa vrij gegraven. Het woongedeelte had aan de linker- en rechtervoorkant een hoektoren en was volledig ommuurd. In de zuidwestelijke vleugel bevond zich een uit zes vertrekken bestaande badgelegenheid, met onder andere warme en koude baden. Er waren in totaal 13 woonvertrekken, luxueus ingericht met beschilderde wanden en voorzien van een ingenieus verwarmingssysteem. De stenen boerderij was 44 meter lang en 31 meter breed, wat de gemiddelde afmeting is voor deze regio.

3. Aan het einde van de veldweg/graspad (over heuvel) gaat u L over het graspad Volg nu geruime tijd het (gras)pad RD met rechts van u akkers, waarop 60 m hoge windturbines staan

(EuroWindPark Aachen). (Mogelijk is het eerste gedeelte van het graspad omgeploegd, Loop dan zoveel mogelijk links van de akker en een eindje verder komt u weer op het graspad. U loopt hier op Duits grondgebied. Bijna aan het eind van het graspad ziet u links beneden een spoorlijn Dit is de voormalige internationale spoorlijn Maastricht - Aken, de oudste internationale spoorwegverbinding van Nederland, die in 1853 werd geopend. Momenteel is het een "museumspoorlijn" naar het Duitse Vetschau. Deze wordt geëxploiteerd door De Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij (ZLSM).

Op rijdagen van de ZLSM rijdt op dit traject enkele malen per dag een toeristische zgn. Schienenbus).

Aan de 3-sprong bij betonblok gaat u R over het pad met links van u struikgewas en rechts akkers.

(Als u hier 10 m RD loopt, dan ziet u links in het spoorwegtalud de betonnen "tanden" van de Siegfriedlinie. De betonnen "tanden" (höckerlinie) zijn de overblijfselen van de verdedigingslinie Westwall ook wel Siegfriedlinie genoemd, die Duitsland in de Tweede Wereldoorlog moest beschermen tegen aanvallen. Ze is gebouwd tussen 1936 en 1945 en loopt van Kleef aan de Nederlandse grens tot aan de Zwitserse grens en heeft een lengte van meer dan 630 km. De route volgend ziet u links in struikgewas deze betonnen "tanden" ook nog).

4. Boven bij zitbank, een mooie pauzelek met mooi uitzicht na 6 km, gaat u R de asfaltweg omhoog. Na bijna 50 m gaat u bij trafohuisje L de veldweg omhoog. Boven aan de T-splitsing gaat u R.

(Een eind verder passeert u windturbine nr. 1 van de in totaal 9 windturbines, die hier staan).

Aan de 3-sprong gaat u RD de smalle asfaltweg omlaag met rechts prachtig uitzicht. Aan de voorrangsweg gaat u R omlaag. Loop links van de weg,

(Hier ziet u rechts weer "tanden" van de Siegfriedlinie. Na 50 m ziet u links weer de höckerlinie).

Aan de 4-sprong bij zitbank en wegkruis gaat u RD (Hohlweg) over de brede grindweg. Aan de kruising bij wegkruis RD omhoog. Aan de 3-sprong bij infobord gaat u RD (GR7). Bij het clublokaal (nr. 50) en schietboom van de St. Hubertus Bogenschützen Bruderschaft 1886 wordt de grindweg een asfaltweg en loopt u het Duitse plaatsje Orsbach binnen.

(Bij huisnr. 21 ziet u rechts een leuk binnenhofje met portaaltje).

Aan de T-splitsing gaat u L (GR7) omlaag.

5. Aan de T-splitsing bij fietsknooppunt 96 gaat u R (Bungartsweg/fietsroute 93).

(Als u wilt pauzeren, ga dan hier L en na 100 m komt u bij groot infobord en zit- en picknickbanken. Op het infobord kunt u de geschiedenis van Orsbach lezen (ook in het Nederlands). Hier staat ook de Orsbacher Burg (huisnr. 60). Zie infobordje aan zijkant. Tevens kunt u hier via de kapel een kijkje nemen in de St. Peter kerk (1864)).

Even verder bij wegkruis passeert u 2 mooie hoeses de Bongarts Hof (nr.22) en de Heilige Geist Hof (nr.21). Aan de 4-sprong, voorbij het voetbalveld van OSV Orsbach 1953, gaat u R de veldweg omlaag langs de bosrand. Bij wilduitkijkpost volgt u RD het dalend graspad. Beneden voor grubbe buigt het pad naar rechts. Aan de asfaltweg bij zitbank gaat u L (GR7).

(Een eind verder heeft u links mooi uitzicht op de hooggelegen St. Martinuskerk (1860-1862) in Vijlen).

Aan de kruising RD. De weg buigt naar links.

(Links in de verte ziet u de 133 m hoge tv-toren in het Aachener Wald).

Na 100 m gaat u R over de veldweg. Aan de T-splitsing gaat u L (GR7). Aan de 3-sprong bij veldkruis en grenspaal no. 204 gaat u RD de grindweg omlaag en u loopt weer Nederland binnen. Bijna beneden aan de 3-sprong gaat u bij afsluitboom R over het pad. Negeer zijpad rechts en loop verder omhoog door het Plattebos. Het pad buigt naar links en neem dan het eerste pad R omhoog. Boven negeert u (gras)pad scherp links.

6. Aan de T-splitsing gaat u R. Negeer zijpaadje rechts. Meteen daarna de Y-splitsing gaat u L. Na circa 100 m gaat u aan de volgende Y-splitsing R. Na 150 m gaat u aan de volgende Y-splitsing L en na 30 m verlaat u het bos. (U volgt dus niet het bospad dat hier naar rechts buigt en volgens door de bosrand gaat). Steek nu RD het grasveld/weiland. (In de zomer kan hier het gras hoog staan). Aan de grindweg gaat u L met links van u een rij mooie oude haagbeuken. Steek de voorrangsweg over en ga RD (Plateweg) over de eenrichtingsweg. Aan de 3-sprong bij wegkruis gaat u L en u komt u weer bij Hoes Heihof (1704).

(Volgens overlevering heeft Napoleon in deze hoes geslapen. Baneheide lag aan de Romeinse weg van Aken naar Maastricht. De Romeinse weg Aken-Maastricht is echter nog nooit archeologisch aangetoond).

Informatiebronnen: Heemkundevereniging De Bongard (www.debongard.nl) en dr.C.F.(Karen) Jeneson.

Auteur: Jos Wlazlo

Het Auteursrecht van deze tekst en het Databankenrecht op deze route ligt volledig bij de auteur. Niets van deze wandelroute mag worden gekopieerd, vervoelvoudigd of openbaar gemaakt zonder toestemming van de auteur.